

34775

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Kemal MEMİŞOĞLU tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 03.10.2025

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili

Batman ili, Türkiye'nin en önemli petrol üretim merkezlerinden biridir. Özellikle Şelmo Petrol Sahası'nın, kentin içme suyu kaynakları üzerinde doğrudan baskı yarattığı uzun süredir kamuoyunda tartışılmaktadır. Batman Çevre Gönüllüleri Derneği'nin Ekim 2025'te kamuoyuna açıkladığı resmî belgeler, fenol parametresinin içme suyu analizlerinde ölçülmediğini ortaya koymuştur. Belediyeden gelen yanıt, "İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik"te fenol parametresinin bulunmaması nedeniyle şebeke suyu analizine dahil edilmediğini göstermektedir.

Oysa ki 2009 yılında Batman'da içme suyunda fenol kirliliği saptanmış, suyun içilmesi ve hatta yemeklerde kullanılmaması konusunda resmi uyarılar yapılmıştır. Sonraki yıllarda yapılan ek analizlerde fenol oranı düşse de bu olay kentin hafızasında derin iz bırakmıştır.

Bilimsel çalışmalar da riski teyit etmektedir:

- Jeoloji Mühendisleri Odası'nın (JMO) 2008 tarihli raporuna göre, Batman'daki yeraltı suyu örneklerinde fenol konsantrasyonları TSE 266 standart sınır değeri (0,002 mg/L) üzerinde bulunmuş, bazı örneklerde 0,068 mg/L'ye kadar çıktığı tespit edilmiştir. Bu oran, içme suyu için kabul edilemez düzeydir.
- Batman Üniversitesi'nin hidrojeolojik incelemesine göre ise, kent merkezi ve çevresindeki su örneklerinin önemli bölümünde fenol değerleri limitlerin üzerindedir.

34775

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

- Fenol, petrol türevi organik bileşikler arasında en tehlikelilerden biridir; solunum ve sindirim yoluyla alınması halinde kanser, karaciğer ve böbrek hasarı, nörolojik bozukluklar gibi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), fenol için içme sularında izleme ve sınırlandırma tavsiyeleri getirmiştir.

Bölgedeki çevre örgütleri, özellikle Batman'ın yukarısında yer alan petrol üretim sahaları nedeniyle riskin yüksek olduğunu ve analizlerin TÜBİTAK, ODTÜ ve Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi gibi bağımsız ve yetkin laboratuvarlarda yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Dolayısıyla, geçmişte fenol nedeniyle suyu yasaklanmış bir kentte bugün bu parametrenin izlenmemesi ciddi bir ihmal ve halk sağlığı riski olarak değerlendirilmelidir.

Bu bağlamda;

- Batman'ın içme suyu analizlerinde fenol parametresinin bulunmamasının gerekçesi nedir? Bu eksikliğin giderilmesi için Sağlık Bakanlığı'nın bir çalışması var mıdır?
- 2009 yılında fenol nedeniyle Batman'da içme suyunun yasaklandığı kamuoyuna açıklanmıştı. Bu süreçte yapılan analizlerin sonuçları nelerdir ve bu sonuçlar kamuoyuna açıklanmış mıdır?
- Batman'da fenol kirliliği riski ile ilgili Bakanlığınızın veya bağlı kurumların hazırladığı güncel bir sağlık risk değerlendirmesi mevcut mudur?
- Jeoloji Mühendisleri Odası'nın raporlarında fenol konsantrasyonlarının sınır değerleri aştığı belirtilmiştir. Bu konuda üniversiteler ve meslek odalarıyla iş birliği yapılmakta mıdır?
- Batman Belediyesi'nin açıklamasına göre fenol parametresi yönetmelikte yer almamaktadır. Sağlık Bakanlığı, İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'te fenolün de eklenmesi yönünde bir çalışma yürütmekte midir?
- Batman'daki içme suyu kaynaklarında Şelmo Petrol Sahası başta olmak üzere petrol üretim tesislerinin yarattığı risklere karşı hangi önleyici ve denetleyici tedbirler alınmaktadır?

34775

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

7. 2023 ve 2024 yıllarında Batman'da yapılan içme suyu analizlerinde fenol dışındaki organik kirlilik parametrelerinin sonuçları nelerdir? Bu veriler kamuoyuna şeffaf bir şekilde açıklanmış mıdır?
8. Batman'ın içme suyunun fenol açısından güvenilirliğini teyit etmek üzere TÜBİTAK, Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi veya üniversite laboratuvarlarında bağımsız çapraz analizler yapılması için Bakanlığınız girişimde bulunacak mıdır?
9. Fenol kirlenmesinin yalnızca Batman için değil, Dicle Havzası üzerinden tüm bölgeyi etkileyebileceği uzmanlarca belirtilmektedir. Bu konuda bölgesel ölçekte bir izleme veya havza bazlı risk analizi yapılmış mıdır?
10. Batman halkının temiz ve güvenli içme suyuna erişim hakkını güvence altına almak için, Bakanlığınızın kısa vadeli ve uzun vadeli stratejik planları nelerdir?